

บทที่ ๔

ประโยคคำสั่งกับการแสดงเจตนาของผู้พูด

คำจำกัดความของประโยคคำสั่ง

ประโยคคำสั่ง คือ ประโยคที่ผู้พูดใช้เพื่อให้ผู้ฟังกระทำการที่ผู้พูดต้องการ ผู้วิจัยจะอาศัยเกณฑ์กำหนดทางรูปลักษณะของภาษา และเกณฑ์กำหนดทางความหมาย เพื่อจำแนกประโยคคำสั่งออกจากประโยคชนิดอื่นๆ

เกณฑ์กำหนดประโยคคำสั่ง

๑. เกณฑ์กำหนดทางรูปลักษณะของภาษา

ประโยคคำสั่งจะมีผู้ทำกริยาเป็นคำบอกบุรุษที่ ๒ หรือคำบอกบุรุษที่ ๑ พหูพจน์และในบางกรณีผู้ทำกริยาจะถูกละไป ประโยคในภาษาไทยไม่ว่าจะเป็น ประโยคคำถาม ประโยคบอกเล่า หรือประโยคคำสั่ง ล้วนละผู้ทำกริยาได้ทั้งสิ้น ดังนั้น การละผู้ทำกริยาจึงมิใช่ลักษณะสำคัญของประโยคคำสั่ง สิ่งที่จะชี้ว่าเป็น ประโยคคำสั่งก็คือ ผู้ทำกริยาจะต้องเป็นบุรุษที่ ๒ หรือบุรุษที่ ๑ พหูพจน์ไม่ว่าจะ ปรากฏรูปหรือไม่ก็ตาม ประโยคคำสั่งอาจมีคำบอกมาลา ชี นะ* เอะ เอะนะ อยู่ท้ายประโยค

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* คำบอกมาลาพวกนี้ เปลี่ยนเสียงเป็น ชี นะ ฟ้า ได้ แต่ไม่ปรากฏในเรื่อง ไวยากรณ์

๒. เกณฑ์กำหนดทางความหมาย

ประโยคคำสั่ง หมายถึง ประโยคที่ผู้พูดแสดงเจตนาบอกให้ผู้ฟังกระทำสิ่งที่ผู้พูดต้องการ ผู้วิจัยจะใช้เกณฑ์กำหนดทางความหมายที่ดัดแปลงจากเกณฑ์กำหนดทางความหมายที่ จอห์น อาร์ เซอล (Speech Acts ๑๙๖๙: ๖๖) ตั้งไว้มาประยุกต์ใช้ เป็นเกณฑ์กำหนดทางความหมายของประโยคคำสั่งที่แสดงเจตนาบอกให้ทำโดยตรง เพื่อช่วยพิจารณาว่าประโยคใดเป็นประโยคคำสั่ง ดังนี้

- ๒.๑ ผู้พูดแสดงความต้องการให้ผู้ฟังกระทำสิ่งที่ตนต้องการ อาจใช้ความพยายามให้ผู้ฟังกระทำสิ่งที่ตนต้องการ
- ๒.๒ ผู้ฟังสามารถกระทำสิ่งนั้นได้ และผู้พูดก็เชื่อเช่นนั้น
- ๒.๓ การกระทำนั้นต้องเป็นการกระทำในอนาคต
- ๒.๔ การกระทำนั้นมิใช่สิ่งปกติที่ผู้ฟังกระทำในชีวิตประจำวัน
- ๒.๕ ผู้พูดและผู้ฟังจะต้องมีความสัมพันธ์กันในระดับใดระดับหนึ่ง

การแสดงเจตนาในประโยคคำสั่ง

ประโยคคำสั่ง จะมีรูปลักษณ์ทางภาษา และความหมายตรงตามเกณฑ์กำหนดที่ตั้งไว้ ทำให้มีลักษณะแตกต่างจากประโยคคำถามและบอกเล่า นอกจากนี้ ประโยคคำสั่งแต่ละประโยคยังอาจมีลักษณะทางความหมายต่าง ๆ กันและแสดงให้เห็นเจตนาของผู้พูดต่าง ๆ กัน

ประโยคคำสั่ง สามารถแบ่งตามเจตนาของผู้พูดได้ดังนี้

๑. ประโยคแสดงเจตนาสั่ง

ผู้พูดจะใช้ประโยคคำสั่งแสดงเจตนาสั่ง ในกรณีที่ผู้พูดมักจะมีอำนาจเหนือ มีฐานะสูงกว่า หรือเท่าเทียมกันกับผู้ฟัง ผู้พูดจะกล่าวประโยคที่มีประธานของประโยคเป็นคำบอกบุรุษที่ ๒ ซึ่งอาจจะได้มักจะมีคำบอกมาลา ชิ นะ อยู่ท้ายประโยค ในประโยคที่มีลักษณะเป็นทางการ อาจมีคำว่า "จง" อยู่หน้ากริยา ในประโยคที่แสดงการบังคับอาจมีคำว่า "ต้อง" อยู่หน้ากริยา เช่น

๑. "เขมวรรณ ชนจริงๆ เอ้า...คาบชอล์กไว้" (หน้า ๑๕๑)
๒. "ลงมา..." (หน้า ๑๕๘)
๓. "คุณจิต เอาเธอออกไปก่อน" (หน้า ๔๘๓)
๔. "อะไรจะเกิดขึ้น จงชดใช้ให้หมด" (หน้า ๓๐๒)
๕. "คุณต้องเซ็นชื่อ..." (หน้า ๓๐๕)
๖. "เขมต้องหัดชิลูก" (หน้า ๓๔๒)
๗. "ไป! ออกไปเดี๋ยวนี้" (หน้า ๒๙๖)
๘. "เปลี่ยนเครื่องแต่งตัวเดี๋ยวนี้" (หน้า ๑๒๘)
๙. "เอาสายดำตัดขางรถด้วยนะ" (หน้า ๗๒)
๑๐. "เอามัดตัดซิ" (หน้า ๑๘๑)

ตัวอย่างที่ ๑-๒ ละประธาน ผู้พูดมีอำนาจเหนือผู้ฟัง คือ ตัวอย่างที่ ๑ ผู้พูดเป็นครู
ตัวอย่างที่ ๒ ผู้พูดเป็นแม่

ตัวอย่างที่ ๓ ผู้พูดสั่งให้ผู้ฟังซึ่งเป็นเพื่อนสนิท นำเพื่อนอีกคนหนึ่งออกไปจากห้อง

- ตัวอย่างที่ ๕ ผู้เขียนแทรกเรื่องกรรม ซึ่งเป็นพุทธปรัชญา ในคำพูดของแม่จึงใช้
ภาษาค่อนข้างเป็นทางการ ประโยคคำสั่งมีคำว่า "จง" หน้ากริยา
แสดงเจตนาสั่ง
- ตัวอย่างที่ ๕-๖ มีคำว่า "ต้อง" เป็นการสั่งและบังคับให้ทำ
- ตัวอย่างที่ ๗ มีคำ "เดี๋ยวนี้" แสดงเจตนาบังคับให้กระทำทันที
- ตัวอย่างที่ ๘-๙ มีคำบอกมาลา "นะ" ช่วยแสดงเจตนาสั่ง
- ตัวอย่างที่ ๑๐ มีคำบอกมาลา "ซิ" ช่วยแสดงเจตนาสั่ง

คำบอกมาลา "ซิ" ในประโยค อาจจะแปรเปลี่ยนเป็น "ชะ" ก็ได้ เช่น
"เอ้า น้ำ บ้วนปากชะ"

(หน้า ๒๔๘)

เช่นเดียวกับคำบอกมาลา เออะ อาจแปรเปลี่ยนเสียงเป็น "เหอะ" ก็ได้ เช่น

"คุณแก่เลี้ยวใหม่เหอะ"

(หน้า ๒๓๔)

"กินๆ เข้าไปเหอะ อุดสำห้ชื้อมาให้กินยังบ่น"

(หน้า ๔๗๓)

ประโยคที่แสดงเจตนาสั่งบางประโยค ผู้พูดมีเจตนาสั่งแต่มีนัยเยาะ เย้ย
เช่น

"เลี้ยวไปเหอะ ปรนเปรอเข้าไป พอโตก็เอาคืนได้ ไม่เสียเงิน
ไม่เสียเวลาเลี้ยว..."

(หน้า ๕๔๒)

จากตัวอย่าง ผู้พูดเป็นพ่อ แยกทางกับผู้ฟังซึ่งเป็นแม่ ผู้พูดขอมให้ผู้ฟังนำ
ลูกไปเลี้ยงดู โดยกล่าวว่า เมื่อลูกโต ผู้พูดก็สามารถเอาลูกคืนได้ จึงอาจตีความว่า
มีนัยเยาะเย้ยผู้ฟังด้วย

ถ้าประโยคที่แสดงเจตนาสิ่งมีความหมายปฏิเสธ หรือเป็นประโยคห้าม จะมีคำว่า "อย่า" "หยุด" อยู่ในประโยค หรือ อาจใช้คำปฏิเสธ "ไม่" ประกอบกับคำว่า "ต้อง" ซึ่งมีความหมายบังคับแสดงเจตนาห้าม แทนคำ "อย่า" ได้ เช่น

๑. "อย่าเพิ่งเหาะนะ"

(หน้า ๔๗๙)

๒. "อย่าพยายามดีกว่า"

(หน้า ๔๖๒)

๓. "ทั้งไว้นั้นแหละ แล้วไม่ต้องมาอีก"

(หน้า ๔๕๑)

๔. "ไม่ต้องลุก ไม่ต้อง รอคืบวนะ"

(หน้า ๑๓๙)

ตัวอย่างที่ ๑, ๔ เป็นประโยคห้ามที่มีความหมายเหมือนกัน คือ ห้ามไม่ให้ลงมือทำ

ตัวอย่างที่ ๒-๓ เป็นประโยคห้ามที่ต่างกับตัวอย่างที่ ๑, ๔ คือ ห้ามไม่ให้ทำต่อไป

๒. ประโยคแสดงเจตนาขอร้อง

ผู้พูดจะใช้ประโยคคำสั่งแสดงเจตนาขอร้อง ในกรณีที่ต้องการให้ผู้ฟังกระทำสิ่งที่ตนขอร้อง โดยแสดงความพยายามอย่างใดอย่างหนึ่ง ผู้พูดมักจะมีสถานภาพต่ำกว่าหรือเสมอกับผู้ฟัง แต่ถ้าผู้พูดมีสถานภาพสูงกว่าผู้ฟังก็อาจใช้ประโยคแสดงเจตนาขอร้องได้ ในกรณีที่ต้องการให้สุขภาพ หรือให้ผู้ฟังเต็มใจที่จะทำมากกว่าใช้ประโยคแสดงเจตนาสั่ง ผู้พูดจะกล่าว ประโยคที่มีประธานเป็นคำบอกบุรุษที่ ๒ ซึ่งอาจละได้ อาจมีคำบอกมาลา "ซิ นะ เกอะ" และคำบอกสถานภาพ "คะ จ๊ะ ฯลฯ" อยู่ท้ายประโยคเช่นเดียวกับประโยคแสดงเจตนาสั่ง แต่ประโยคแสดงเจตนาขอร้องมักมีคำขยายกริยาเพิ่มเข้ามาในประโยค เช่น

๑. "แม่...ช่วยลูกกับหลานด้วยซิจ๊ะ"

(หน้า ๑๓๒)

๒. "คุณจิต...คุณหม้อย...ช่วยลูกเดือนด้วย..."
(หน้า ๔๔๖)
๓. "ไอ้เหม ช่วยหน่อยเถอะว่า"
(หน้า ๓๐๐)
๔. "ช่วยซื้อไข่ใส่ตู้เย็นไว้สักสองโหลนะ"
(หน้า ๗๑)
๕. "กรุณาค่อยๆ หน่อยค่ะ"
(หน้า ๔๔๓)
๖. "คุณเหม...กินอะไรเสียมันเถอะ"
(หน้า ๔๔๐)
๗. "เซ็นเถอะครับ อย่าให้เขาคิดเปลี่ยนใจ"
(หน้า ๓๐๕)

ตัวอย่างที่ ๑-๓ มีคำ "ช่วย" เป็นกริยาแท้ของประโยคมีคำ "ด้วย" กับ "หน่อย"
ช่วยแสดงเจตนาขอร้องของผู้พูด

ตัวอย่างที่ ๔-๕ มีคำ "ช่วย" และ "กรุณา" ขยายกริยาอื่นเพื่อแสดงเจตนาขอร้อง

ตัวอย่างที่ ๖-๗ มีคำบอกมาลา "เถอะ" ช่วยแสดงเจตนาขอร้อง

ประโยคแสดงเจตนาขอร้องที่มีเนื้อความปฏิเสธ มักจะมีคำ "อย่า"
เพิ่มเข้ามาในประโยค เช่น

๑. "แม่! แม่พูดอย่างนั้นไม่ได้ อย่าพูดสักปรก..."
(หน้า ๓๐๘)
๒. "อย่าไปไหนเลยนะจะ นานๆเดือนจะได้ออกมาอยู่กับแม่สักที"
(หน้า ๓๑๓)
๓. "โปรดอย่านึกถึงแม่อย่าง...ที่มีคนพยายามให้หนัก..."
(หน้า ๔๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑-๒ รูปประโยคเป็นสิ่ง ผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง คือ เป็นลูก จึง
อาจตีความได้ว่า ผู้พูดแสดงเจตนาขอร้อง ไม่ใช่สิ่ง

ตัวอย่างที่ ๓ มีคำว่า "โปรด" ขยายคำปฏิเสธ "อย่า" และกริยา "นึกถึง"
ช่วยแสดงว่าผู้พูดมีเจตนาขอร้อง

๓. ประโยคแสดงเจตนาชักชวน

ผู้พูดจะใช้ประโยคคำสั่งแสดงเจตนาชักชวน ในกรณีที่ผู้พูดต้องการ
ให้ผู้ฟังกระทำร่วมกับผู้พูด หรือกระทำเช่นเดียวกับผู้พูด ผู้พูดจะกล่าวประโยคที่มี
ประธานของประโยคเป็นคำบอกบุรุษที่ ๑ พหูพจน์ หรือเป็นคำบอกบุรุษที่ ๒ หรือคำที่
ทำหน้าที่อย่างเดียวกับคำบอกบุรุษที่ ๒ อาจมีคำบอกมาลา "นะ เถอะ เถอะนะ
เถอะนะ" อยู่ท้ายประโยค อาจมีคำว่า "กัน" แสดงการกระทำร่วมกันด้วย เช่น

๑. "มาช่วยกันเชียร์หน่อย"

(หน้า ๑๘๐)

๒. "ไปหาข้าวกินกันดีกว่า"

(หน้า ๒๐๒)

๓. "เรามาปืมเงินกันดีกว่า"

(หน้า ๓๓๘)

๔. "เดี๋ยวไปด้วยกันนะ คุณหม้ย"

(หน้า ๓๓๙)

๕. "ไปเถอะคะ เราเข้าไปดูด้วยตากัน"

(หน้า ๔๓๗)

๖. "กลับไปพักผ่อนบ้านเรานะลูก"

(หน้า ๒๘๘)

๗. "แม่...กลับบ้านเถอะ..."

(หน้า ๔๗)

๘. "สวยดีนะจ๊ะ แม่คูชิ"

(หน้า ๑๐๘)

ตัวอย่างที่ ๑-๕ ผู้พูดแสดงเจตนาชักชวนให้ผู้ฟังทำร่วมกับผู้พูด ประธานของประโยค เป็นคำบอกบุรุษที่๑ พหูพจน์ยกเว้นตัวอย่างที่ ๔ เป็นคำบอกบุรุษที่ ๒

ตัวอย่างที่ ๖ ผู้พูดแสดงเจตนาให้ผู้ฟังทำตามกับผู้พูดชักชวน คือ กลับไปพักผ่อนที่บ้าน

ตัวอย่างที่ ๗-๘ ผู้พูดแสดงเจตนาชักชวนให้ผู้ฟังทำเช่นเดียวกับผู้พูด คือ ตัวอย่างที่ ๗ ให้ผู้ฟังกลับไปอยู่บ้านเดียวกับผู้พูด ตัวอย่างที่ ๘ ให้ผู้ฟังดูหนีจากชายหาดที่ผู้พูดกำลังดูอยู่

๔. ประโยคแสดงเจตนาอนุญาต

ผู้พูดจะใช้ประโยคคำสั่งแสดงเจตนาอนุญาต ในกรณีที่ผู้พูดมีอำนาจเหนือผู้ฟัง ผู้พูดจะกล่าวประโยคที่มีประธานเป็นคำบอกบุรุษที่ ๒ ซึ่งอาจจะได้ อาจมีคำบอกมาลา "เถอะ" และคำบอกสถานภาพอยู่ที่ท้ายประโยคด้วย หรือไม่ก็ได้ เช่น

๑. "ไปเถอะค่ะ"

(หน้า ๔๖๒)

๒. "ทำต่อไปเถอะ ไม่เป็นไร..."

(หน้า ๓๕๙)

๓. "คุณหมี้ย ขึ้นมาเถอะ..."

(หน้า ๓๓๑)

๔. "ลงนั่ง เลย จัดการได้..."

(หน้า ๓๓๘)

๕. "เอาละ...ไปได้ เดี๋ยวก็รู้วะ พูชาย พูหญิง"

(หน้า ๒๙๒)

๖. "อนุญาตให้ทักทายได้นิดเดียว"

(หน้า ๔๕๐)

- ตัวอย่างที่ ๑-๓ ผู้พูดอนุญาตให้ผู้ฟังไปทำงานต่อ และ ชื่นมา โดยมีคำบอกมาลา "เออะ" อยู่ท้ายประโยค
- ตัวอย่างที่ ๔ ผู้พูดอนุญาตให้ผู้ฟังนั่งลง และรับประทานอาหารที่จัดเตรียมไว้ให้ผู้พูด
- ตัวอย่างที่ ๕ นายแพทย์อนุญาตให้เข็นเตียงคนไข้เข้าห้องคลอดได้ เมื่อทุกอย่างเรียบร้อย
- ตัวอย่างที่ ๖ ผู้พูดเป็นพยาบาลกล่าวอนุญาตให้ผู้มาเยี่ยมเข้าเยี่ยมคนไข้ได้ มีคำ "อนุญาต" แสดงเจตนาของผู้พูด

ประโยคอนุญาตบางประโยค จะมีคำ "ได้เลย" ซึ่งอาจแปรเปลี่ยนเสียงเป็น "ได้เล็ย" อยู่ข้างท้าย แสดงเจตนาอนุญาตให้กระทำทันที เช่น

๑. "จับหนักหัวเตียงไว้ โทนได้เลย"

(หน้า ๒๙๒)

๒. "เออะ...ส่งชื่นมาได้เล็ย"

(หน้า ๕๓๘)

- ตัวอย่างที่ ๑ ผู้พูดอนุญาตให้ผู้ฟังโทนเตียงได้และให้โทนทันที
- ตัวอย่างที่ ๒ ผู้พูดอนุญาตให้ส่งผู้ที่กล่าวถึงชื่นมาหาผู้พูดได้ทันที

๕. ประโยคแสดงเจตนาเสนอแนะ

ผู้พูดจะใช้ประโยคคำสั่งแสดงเจตนาเสนอแนะ ในกรณีที่ผู้พูดต้องการชี้แนะให้ผู้ฟังปฏิบัติสิ่งที่ผู้พูดคิดว่าเป็นผลดีแก่ผู้ฟัง ผู้พูดจะกล่าวประโยคที่มีประธานของประโยคเป็นคำบอกบุรุษที่ ๒ ซึ่งอาจจะได้ อาจมีคำบอกมาลา "ซี ซี ซี"

ชี" แล้วแต่ว่าจะมีการคะยั้นคะยอข้อเสนอนั้นด้วยหรือไม่ และอาจมีคำขยายกริยา "เสีย ดึกว่า" อยู่ท้ายประโยค เช่น

๑. "หาไม้สอยชี"

(หน้า ๑๗๕)

๒. "ให้เขาใส่ว่า เป็นค่าเลี้ยงคูชีคะ"

(หน้า ๓๐๔)

๓. "อาบน้ำเถอะ แล้วนอนเสีย"

(หน้า ๔๙๑)

๔. "นอนเสียบ้าง"

(หน้า ๔๙๑)

๕. "เช็ดหน้าเช็ดตาเสียไป"

(หน้า ๔๕๖)

๖. "นายมีลูก ถนอมตัวไว้เพื่อลูกดึกว่า"

(หน้า ๒๘๘)

๗. "ออกไปรอข้างนอกดึกว่าคะ ให้คนใช้ฟันก่อน..."

(หน้า ๔๓๘)

ตัวอย่างที่ ๑-๒ มีคำว่า "ชี" อยู่ท้ายประโยคตัวอย่างที่ ๑ ผู้พูดแนะนำให้ผู้ฟังหาไม้สอย จะได้ไม่ต้องปีนขึ้นไปเก็บดอกจำปีเอง ตัวอย่างที่ ๒ ผู้พูดแนะนำให้ผู้ฟังว่า ให้ใส่เงินจำนวนหนึ่งเป็นค่าเลี้ยงคู

ตัวอย่างที่ ๓-๔ มีคำว่า "เสีย" อยู่ท้ายประโยค ผู้พูดแนะนำให้ผู้ฟังให้นอนบ้างเพราะผู้ฟังไม่ยอมนอนตั้งแต่ลูกเข้าโรงพยาบาล

ตัวอย่างที่ ๕ ผู้พูดแนะนำให้ผู้ฟังให้ไปเช็ดหน้าเช็ดตา จะได้สดชื่นขึ้น

ตัวอย่างที่ ๖ มีคำ "ดึกว่า" อยู่ท้ายประโยค ผู้พูดแนะนำให้ผู้ฟังรักษาตัวเองเพราะยังมีลูก ถ้าเป็นอะไรไปลูกจะลำบาก

ตัวอย่างที่ ๗ มีคำ "ดีกว่า" อยู่ท้ายประโยค ผู้พูดเป็นพยาบาลและผู้ฟังให้หรือข้างนอก คนไข้จะได้พักผ่อน

๖. ประโยคแสดงเจตนาสอน

ผู้พูดจะใช้ประโยคคำสั่งแสดงเจตนาสอน ในกรณีที่ผู้พูดต้องการบอกให้ผู้ฟังทำสิ่งที่ดีที่ควรปฏิบัติหรือสิ่งที่ถูกต้อง ถ้าเป็นประโยคแสดงเจตนาสอนเกี่ยวกับวิธีการ ผู้พูดและผู้ฟังจะอยู่ในฐานะใดก็ได้ แต่ผู้พูดมักจะมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นเป็นอย่างดี ถ้าเป็นประโยคแสดงเจตนาสอนเกี่ยวกับความประพฤติที่ควรปฏิบัติ ผู้พูดมักจะมีฐานะสูงกว่าผู้ฟัง

ผู้พูดจะกล่าวประโยคที่มีประธานของประโยคเป็นคำบอกบุรุษที่ ๒ ซึ่งอาจจะได้ อาจมีคำบอกมาลา "นะ ซิ" อยู่ท้ายประโยค เช่น

๑. "เขมค่อฮๆ ดิงเป็นเส้นฮวานะลูก"

(หน้า ๓๔๑)

๒. "กีนุงกางเกงใน แลวกั๊กบด้วยเพ็ดติโคตซิกู"

(หน้า ๑๕๗)

๓. "เอ๊ะ จะเป็นสาวเป็นนางอยู่แล้ว ต้องหัดทำการบ้านการเรือน"

(หน้า ๑๑๕)

๔. "ล้มเอง ต้องลุกเองนะลูก อฮารอ อฮ่าหวังว่าจะมี "มือ" ยืนมาช่วยเป็นอันขาด"

(หน้า ๑๕๖)

ตัวอย่างที่ ๑	ผู้พูดสอนวิธีการดึงผ้าให้ เป็นเส้นยาวๆ เพื่อนำมาใช้พันพลุจับ
ตัวอย่างที่ ๒	ผู้พูดสอนวิธีการแต่งตัว
ตัวอย่างที่ ๓	ผู้พูดสอนให้รู้จักความเป็นกุลสตรี
ตัวอย่างที่ ๔	ผู้พูดสอนให้ช่วยตนเอง

ประโยคแสดงเจตนาสอนต่างจากประโยคแสดงเจตนาแนะนำ คือ ประโยคสอนจะต้องมีรายละเอียดของขั้นตอนหรือวิธีการในการปฏิบัติ ส่วนประโยคแสดงเจตนาแนะนำเสนอเพียงแนวทาง เช่น

ประโยคสอน "ก็นั่งกางเกงใน แล้วก็ทับด้วยเพ็คติคัตติกูล"

(หน้า ๑๕๗)

ประโยคเสนอแนะ "หาไม้สอยซิ"

(หน้า ๑๗๕)

ตัวอย่างประโยคสอน บอกวิธีการแต่ตัวว่าจะต้องนั่งอะไรก่อนหลัง แต่ประโยคเสนอแนะ เพียงแนะนำให้ใช้ไม้สอย มิได้บอกว่าจะสอยอย่างไร หรือ ขั้นตอนในการสอย

๗. ประโยคแสดงเจตนาเตือน

ผู้พูดจะใช้ประโยคคำสั่งแสดงเจตนาเตือน ในกรณีที่ผู้พูดต้องการเตือนให้ผู้ฟังกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ถ้าผู้ฟังไม่กระทำตามอาจจะเกิดผลเสียได้

ผู้พูดจะกล่าวประโยคที่มีประธานของประโยคเป็นคำบอกบุรุษที่ ๒ ซึ่งอาจจะได้ อาจมีคำบอกมาลา "นะ" อยู่ท้ายประโยค เช่น

๑. "เขมวรรณ! เจ็บแล้วต้องจำ"

(หน้า ๒๕๗)

๒. "ระวังๆ ตัวนะลูก"

(หน้า ๑๙๑)

๓. "เฮ้ย คุดี้ๆ นะโว้ยไอ้เขม"

(หน้า ๑๙๘)

๔. "ต้องพยายามกินนะลูก งานต้องลดลง"

(หน้า ๒๕๓)

๕. "คุณเขม! สงบอารมณ์เสียมั่ง ชายเดือนแก่เจ็บมาก จะไป
เอาอะไรกับแก่นักหนา"

(หน้า ๔๔๓)

๖. "ให้มโนธรรมของเรา ตัดสินตัวเราเอง อย่าใช้ลมปากใคร"

(หน้า ๓๐๒)

- ตัวอย่างที่ ๑ ผู้พูดแสดงเจตนาเตือนความจำ ไม่ให้ผู้ฟังลืมสิ่งที่ทำให้เจ็บ
- ตัวอย่างที่ ๒-๓ ผู้พูดแสดงเจตนาเตือนให้ผู้ฟังระวังตัว
- ตัวอย่างที่ ๔ ผู้พูดแสดงเจตนาเตือนให้ระวังสุขภาพ
- ตัวอย่างที่ ๕ ผู้พูดเตือนผู้ฟังให้สงบสติอารมณ์ก่อน เพราะลูกเจ็บอยู่แล้วโววาย
ไปก็ไม่มีประโยชน์ มีแต่ผลเสีย
- ตัวอย่างที่ ๖ ผู้พูดเตือนให้ผู้ฟังใช้มโนธรรมเป็นเครื่องตัดสินตัวเอง

๘. ประโยคแสดงเจตนาปลอม

ผู้พูดจะใช้ประโยคคำสั่งแสดงเจตนาปลอม ในกรณีที่ผู้พูดต้องการ
ชักจูงให้ผู้ฟังคลายความโกรธ ความกังวลหรือเสียใจ ผู้พูดและผู้ฟังมักจะสนิทสนมกัน
ผู้พูดจะกล่าวประโยคที่มีประธานเป็นคำบอกบุรุษที่ ๒ ซึ่งอาจจะได้
อาจมีคำบอกมาลา "น่า น่า" แล้วแต่การเน้น อาจมีเนื้อความเป็นบอกเล่าหรือ
ปฏิเสธก็ได้ ถ้าเป็นปฏิเสธมักมีคำว่า "อย่า" หรือกลุ่มคำ "ไม่ต้อง" เช่น

๑. "อย่าเสียใจลูก"

(หน้า ๒๙๖)

๒. "หลับเสียเถอะแม่ อย่าห่วงเขมเลย เขมเป็นลูกพ่อ แม้จะ
ล้มสักกี่ครั้ง เขมก็ลุกได้"

(หน้า ๒๐๒)

๓. "เขียนแล้วคุณหม้ย...ไม่ต้องกลัว..."

(หน้า ๓๔๒)

๔. "ไม่ต้องตกใจน้า นายนะไม่เป็นไร คนติดมันฉัน"

(หน้า ๔๔)

ตัวอย่างที่ ๑	ผู้พูดปล่อยให้ผู้ฟังคลายความเศร้า
ตัวอย่างที่ ๒	ผู้พูดปล่อยให้ผู้ฟังคลายความห่วงใย
ตัวอย่างที่ ๓	ผู้พูดปล่อยให้ผู้ฟังกลัว
ตัวอย่างที่ ๔	ผู้พูดปล่อยให้ผู้ฟังตกใจ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย